

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/36/2022
Identifikačné číslo spisu: 6913212744
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Radoslav Svitana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6913212744.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Taper, spol. s r.o., Bratislava, Bajkalská 715/22, IČO: 31 701 515, zastúpeného IURISTICO s. r. o., Košice-Sever, Cimborkova 13, IČO: 36 588 041, proti žalovanému H. G. W., narodenému XX. U. XXXX, V., V. XX, o ochranu dobrej povesti a ospravedlnenie, vedenom na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 9C/320/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 31. októbra 2018 č. k. 17Co/131/2017-130, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcu o d m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 3. októbra 2016 č. k. 9C/320/2013-79 zamietol žalobu a žalovanému priznal nárok na plnú náhradu trov konania. Rozhodnutie zdôvodnil tým, že žalobca po spresnení petitu žiadal, aby žalovaný bol povinný verejne sa mu ospravedlniť v periodickej tlači a na internetových stránkach za svoje nepravdivé výroky o pomoci štátneho podniku Lesy SR pri znižovaní pohľadávok spoločnosti Taper voči spoločnosti Smrečina Hofatex, ktoré predniesol na tlačovej konferencii, uskutočnenej dňa 3. júna 2013 v Banskej Bystrici a ktoré boli zverejnené v denníku SME a na internetových stránkach. Ide najmä o výroky, ktorých obsahom boli vyjadrenia žalovaného, že vonku sa rozpráva, že za dodávkami dreva zo štátneho podniku Lesy SR do spoločnosti Smrečina Hofatex bolo znižovanie pohľadávok spoločnosti Taper voči spoločnosti Smrečina, výroky naznačujúce, že spoločnosť Taper bola zvýhodňovaná z dôvodu jej vzťahu s ministrom životného prostredia a výroky, že štátny podnik Lesy SR sa zneužíva na cudzí prospech, evidentne spájajúce tento cudzí prospech so spoločnosťou Taper. Podľa žalobcu tieto výroky boli nepravdivé a hrubo zasahujúce do jeho dobrej povesti. Podľa súdu prvej inštancie odkazy v žalobcom formulovanom petite na „výroky na tlačovej konferencii“, výroky, ktorých obsahom boli vyjadrenia...“, „výroky naznačujúce, že žalobca bol zvýhodňovaný“ nemožno jednoznačne považovať za formulovanie konkrétnych výrokov, ktoré podľa žalobcu mali byť nepravdivé a mal nimi byť spôsobený neoprávnený zásah do jeho dobrej povesti. Pokiaľ žalobca žiadal ospravedlnenie aj za výroky, ktoré boli

zverejnené v denníku SME a na internetových stránkach, podľa súdu prvej inštancie ak žalobca neuviedol konkrétne výroky v článkoch, zverejnených v médiách, nie je možné vyšpecifikovať, ktoré konkrétne výroky boli výroky žalovaného a ktoré výroky autora článku.

1.1. Napriek uvedeným úvahám súd prvej inštancie žalobu prejednal aj meritórne. Prehratím záznamu tlačovej konferencie zistil, že žalovaný na tlačovej konferencii uviedol skutkové tvrdenia, týkajúce sa jedine hospodárenia štátneho podniku Lesy SR a jeho obchodného vzťahu so spoločnosťou Smrečina Hofatex, keď napriek tomu, že táto spoločnosť neplatila za dodávky drevnej hmoty, bolo jej naďalej dodávané drevo v rozpore s internou smernicou a v rozpore s kúpnu zmluvou, kde bol dohodnutý úverový limit vo výške 220.000 eur a po prekročení tohto úverového limitu mali byť zastavené dodávky pre spoločnosť Smrečina, čo sa v skutočnosti nestalo, keďže celková pohľadávka voči spoločnosti Smrečina pri zastavení dodávok bola vyše 971 000 eur. Výzvy Smrečine, aby ozrejmila, aké mala pohľadávky voči spoločnosti Taper v jednotlivých obdobiach, výzvy na to, nech sa preukáže alebo vyvráti, či za dodávkami Štátnych lesov pre Smrečinu bolo zníženie pohľadávky žalobcu voči Smrečine, konštatovanie, nech sa to preukáže alebo vyvráti, keďže indície nasvedčujú, že cieľom dodávok Štátnych lesov pre Smrečinu bolo zníženie pohľadávky Smrečiny voči Taperu, nemožno charakterizovať ako skutkové tvrdenia, ale len ako hodnotiace úsudky a kritiku príslušných orgánov a pracovníkov štátnych organizácií v súvislosti s nehospodárnym nakladaním so štátnym majetkom. Žalovaný priamo voči žalobcovi neuviedol žiadny konečný verdikt na úrovni skutkového tvrdenia. V súvislosti so žalobcom sa vyjadril len v tom smere, že sa to rozpráva medzi ľuďmi, že sú také indície, že za dodávkami dreva bol cieľ znížiť pohľadávky žalobcu voči Smrečine s tým, že zároveň vyzval kompetentných, aby sa to preukázalo a buď sa to vyvráti, alebo nie. Hlavný problém, ktorý rezonoval na tlačovej konferencii, bol problém v súvislosti so Štátnymi lesmi, ktoré dodávali drevo firme, ktorá zaň neplatila.

1.2. Vychádzajúc z informácií, ktoré mal žalovaný k dispozícii, hodnotil súd prvej inštancie jeho kritické úvahy formou hodnotiacich úsudkov ako primerané, náležité, sledujúce účel preskúmať hospodárenie so štátnymi prostriedkami a nastoliť legitímnu diskusiu o veciach verejného záujmu. Miera kritiky, ktorú musí tolerovať žalobca, je podstatne širšia vzhľadom na to, že spoločníkom žalobcu bol vtedajší minister životného prostredia, ktorý titulom svojej funkcie môže ovplyvňovať nakladanie s verejnými prostriedkami.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudkom z 31. októbra 2018 č. k. 17Co/131/2017-130 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení konštatoval, že práva na ochranu osobnosti sa môžu domáhať aj politici a iné verejne činné osoby, no kritériá posúdenia skutkových tvrdení a hodnotiacich úsudkov sú v ich prípadoch omnoho väčšie v prospech pôvodcov týchto výrokov. Vzhľadom k tomu, že spoločníkom žalobcu je bývalý minister životného prostredia, musí znášať vyššiu mieru kritiky aj samotný žalobca, vychádzajúc z toho, že nie je možné oddeliť osobu verejného činiteľa ako takú a jeho majetok. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že žalovaný svojimi výroky, prednesenými na tlačovej konferencii dňa 3. júna 2012, vzhľadom na ich obsah i formu nepresiahol hranice vecnej a prípustnej kritiky. S odkazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uviedol, že aj keď je určité vyhlásenie hodnotiacim úsudkom, musí existovať dostatočný skutkový základ, ktorý takýto úsudok podporuje, inak bude tento úsudok neprimeraný. Žalovaný voči žalobcovi neuviedol žiadny konečný verdikt na úrovni skutkového tvrdenia. Kritické úvahy žalovaného formou hodnotiacich úsudkov možno hodnotiť ako primerané, náležité, sledujúce účel preskúmať hospodárenie so štátnymi prostriedkami, nespôsobilé zasiahnuť neoprávnene do dobrej povesti žalobcu.

2.1. Odvolací súd súčasne uviedol, že vzhľadom na viazanosť žalobným návrhom bolo potrebné skúmať len tie výroky, ktoré sú predmetom žaloby a ktoré žalobca posudzoval ako zásah do jeho práv na ochranu dobrej povesti. Zo strany žalobcu nebolo dostatočne konkretizované, v čom vidí neoprávnený zásah do dobrej povesti a či tento zásah do dobrej povesti bol objektívne spôsobilý privodiť mu ujmu ako oprávnenému subjektu. Je povinnosťou žalobcu v žalobe uviesť, ktoré konkrétne difamujúce výroky považuje za zásah do osobnostných práv, pričom zo žalobcom formulovaného petitu nie je možné zistiť konkrétne výroky, ktoré predniesol žalovaný na tlačovej konferencii a ktoré podľa žalobcu mali byť nepravdivé a mal byť nimi spôsobený neoprávnený zásah do jeho dobrej povesti. Žalobca žiadal ospravedlnenie žalovaného nielen za výroky, ktoré odzneli na tlačovej konferencii, ale aj za nepravdivé

výroky, ktoré boli zverejnené v denníku SME a na internetových stránkach, pričom takisto nebolo jednoznačne zistiteľné, ktorými výroky z týchto článkov mohlo byť zasiahnuté do práva na ochranu dobrej povesti žalobcu a ktoré výroky by mali byť predmetom preskúmania súdom.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“), pričom uviedol, že ide o dovolanie z dôvodu podľa § 432 v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. S odkazom na viaceré rozhodnutia EŠLP a najvyššieho súdu uviedol, že z ustálenej súdnej praxe vyplýva, že v zásade o neoprávnený zásah ide v prípade uvedenia nepravdivých skutkových tvrdení, pričom je povinnosťou ich pôvodcu preukázať ich pravdivosť. Zároveň je v judikatúre opakovane akcentované, že aj hodnotiace úsudky môžu byť neprímerané a môžu znamenať neoprávnený zásah do chránených práv, pokiaľ postrádajú dostatočný skutkový základ. Prípustná kritika sa teda musí opierať o pravdivé skutočnosti a vyvodzovať z nich logicky odôvodnené závery. Predpokladom prípustnej kritiky tiež je, aby bola založená na konkrétnych skutočnostiach, bez vyvodzovania všeobecných záverov. O hodnotiaci úsudok ide iba vtedy, ak žalovaný pri svojom prejave uvedie pravdivé skutkové okolnosti, z ktorých sám vyvodí svoj názor (úsudok).

3.1. Odvolací súd sa podľa dovolateľa odklonil od uvedenej judikatúry, keď nesprávne právne uzavrel, že žalovaný neuviedol vo vzťahu k žalobcovi žiadne skutkové tvrdenie, ale išlo len o prípustnú kritiku. Zo strany žalovaného padlo jednoznačné obvinenie, jednoznačné skutkové tvrdenie, že dodávky dreva pre Smrečinu Hofatex zo strany štátnych lesov boli urobené so skrytým zámerom ponížiť pohľadávky žalobcu voči Smrečine Hofatex. Je to zrejme z novinových článkov a ak to takto pochopili novinári, je nutné vychádzať z predpokladu, že to takto pochopil aj priemerný čitateľ. Takto prezentované jednoznačné závery je potom potrebné vyhodnotiť ako skutkové tvrdenia, nie hodnotiace úsudky. Žalovaný na tlačovej konferencii neuviedol žiadne skutkové okolnosti, na základe ktorých dospel k prezentovanému záveru o zneužívaní štátnych lesov. Zároveň však verejnosti naznačil, že existujú akési ďalšie „indície“, ktoré nasvedčujú jeho obvineniam. Teda ani pri akceptovaní záveru odvolacieho súdu, že zo strany žalovaného išlo o kritiku žalobcu, by takéto výroky nezodpovedali prípustnej kritike.

3.2. Podľa dovolateľa žalovaný spomínal len dva fakty, a to že Lesy SR porušili interné smernice a dodali spoločnosti Smrečina tovar v hodnote presahujúcej úverový limit a že žalobca je jedným z odberateľov spoločnosti Smrečina, voči ktorej má pohľadávky. Prezentovaným faktom však chýba akékoľvek logické spojitko s obvineniami, ktoré žalovaný voči žalobcovi uviedol. Žalovaný ani v súdnom konaní nepreukázal existenciu pravdivého skutkového základu pre svoje výroky. Súdy v rozpore s judikatúrou nevyzvali žalovaného, aby preukázal pravdivosť skutkových okolností, z ktorých vychádzal. Teda aj v prípade, ak by bol správny záver súdov o tom, že žalovaný predniesol len kritiku, v zmysle judikatúry nemohlo ísť o kritiku prípustnú, keďže výroky žalovaného neboli postavené na dostatočnom a pravdivom skutkovom základe, z ktorého by sa dali vyvodiť príslušné logické závery. Naopak, žalobca v konaní preukázal nepravdivosť obvinení, keď z účtovných dokladov predložených žalobcom aj správcom konkurznej podstaty vyplynulo, že nič výnimočné, neobvyklé, podozrivé sa z hľadiska platieb Smrečiny pre žalobcu, prípadne dodávok dreva pre Smrečinu v rozhodnom období 1. júl 2012 až 30. september 2012 neudialo. Z toho vyplýva, že tvrdenia žalovaného, že by zámerom obnovenia dodávok dreva Lesmi SR pre Smrečinu Hofatex bolo zníženie pohľadávok žalobcu voči Smrečine Hofatex sú nepravdivé.

3.3. Odvolací súd sa teda podľa dovolateľa pri hodnotení výrokov žalovaného odklonil od ustálenej judikatúry a nesprávne právne uzavrel, že zo strany žalovaného nedošlo k neoprávnenému zásahu do práv žalobcu. Odvolací súd tiež v rozpore s judikatúrou uviedol, že zo žaloby ani z konania nevyplýva, že by žalobcovi bola privodená taká ujma, ktorá by spôsobila negatívne následky vyžadujúce primerané zadosťučinenie. V zmysle ustálenej súdnej praxe pritom platí, že privodenie reálnej ujmy, resp. vyvolanie konkrétnych následkov nie je nevyhnutným predpokladom pre poskytnutie právnej ochrany v podobe priznania práva na primerané zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia. Postačuje, ak ide o zásah objektívne spôsobilý zasiahnuť do chráneného práva na ochranu dobrej povesti (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/180/2007, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/113/2009).

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

6. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom vymedzenej právnej otázky a že sa jedná o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

11. Nestačí však, že ide o právnu otázku. Musí ísť o takú právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná (ale rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na odlišných dôvodoch), nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. V takom prípade dovolanie v zmysle § 421 ods. 1 nielen že nie je dôvodné, ale nie je ani prípustné.

12. V posudzovanej veci dovolateľ označil ako právnu otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd odchýlil od existujúcej judikatúry, otázku, či preukázanie reálnej ujmy je nevyhnutným predpokladom pre

priznanie práva na primerané zadost'učinenie. Reagoval tak na vetu v odôvodnení napadnutého rozsudku odvolacieho súdu „Zo žaloby ani z konania nevyplýva, že by žalobcovi v rozsahu zásahu do dobrej povesti bola privedená taká ujma, ktorá by spôsobila negatívne následky, vyžadujúce primerané zadost'učinenie, či už v morálnej podobe (v ospravedlnení sa) alebo v peniazoch.“ Na tejto vete však rozhodnutie odvolacieho súdu nestálo. Túto vetu nie je ani možné považovať za právne posúdenie veci odvolacím súdom v tom zmysle, že by nepreukázanie skutočnej ujmy malo za následok zamietnutie žaloby. Skôr ide o rekapituláciu skutkových tvrdení žalobcu a vykonaného dokazovania v tom zmysle, že ani zo žaloby ani z vykonaného dokazovania nevyplýva reálna ujma žalobcu. Je to teda zhrnutie skutkového stavu, nie právne posúdenie.

13. Podobne v odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd konštatoval, že „zo strany žalobcu nebolo dostatočne konkretizované, v čom vidí neoprávnený zásah do dobrej povesti“ a že „z petitu nemožno jednoznačne považovať za formulovanie konkrétnych výrokov, ktoré predniesol žalovaný na tlačovej konferencii a ktoré podľa žalobcu by mali byť nepravdivé a nimi mal byť spôsobený neoprávnený zásah do jeho dobrej povesti“. S týmto posúdením veci možno súhlasiť len čiastočne. Presné znenie konkrétneho vyjadrenia (konkrétnych vyjadrení) žalovaného, ktorým(i) malo byť zasiahnuté do práva žalobcu na ochranu osobnosti fyzickej osoby, resp. dobrej povesti právnickej osoby, nemusí byť síce uvedené v petite žaloby ako súčasť požadovaného ospravedlnenia, ale musí byť zrejmé zo žaloby, aby súd vôbec mohol posúdiť, či tým - ktorým konkrétnym vyjadrením (vyjadreniami) došlo k zásahu do práv žalobcu alebo nie.

14. Je pravdou, že v žalobnom petite použitá formulácia „výroky naznačujúce, že...“ je neurčitá a nie je z nej zrejmé, aké konkrétne výroky mal žalobca na mysli. Na druhej strane však v petite žaloby po jeho úprave bol jasne uvedený (hoci so slovom „najmä“) výrok žalovaného, že „vonku sa rozpráva, že za dodávkami dreva zo štátneho podniku Lesy SR do spoločnosti Smrečina Hofatex, a.s. bolo znižovanie pohľadávok spoločnosti Taper voči spoločnosti Smrečina Hofatex“. Tento výrok teda bol v žalobe dostatočne určitým spôsobom špecifikovaný, preto vo vzťahu k tomuto výroku neobstojí tvrdenie, že žalobca dostatočne nekonkretizoval výroky žalovaného, v ktorých vidí neoprávnený zásah do svojej dobrej povesti. Na druhej strane však odvolací súd (podobne ako súd prvej inštancie) napriek uvedenému konštatovaniu o nedostatočnej konkretizácii zásahu do dobrej povesti pristúpil k vecnému preskúmaniu žaloby (resp. zamietajúceho rozhodnutia súdu prvej inštancie), teda ani uvedené (nesprávne) posúdenie žaloby ako neobsahujúcej dostatočne určitú špecifikáciu konkrétnych vyjadrení, ktorými mal žalovaný zasiahnuť do dobrej povesti žalobcu, nebolo dôvodom, na ktorom bolo založené rozhodnutie odvolacieho súdu. Konštatovanie o nedostatočnom označení konkrétnych výrokov žalovaného napokon ani dovolateľ neurobil predmetom dovolania.

15. Podstata rozhodnutia súdu prvej inštancie aj odvolacieho súdu teda spočívala nie na preukázaní alebo nepreukázaní skutočnej ujmy na strane žalobcu, ani na posúdení určitosti či neurčitosti označenia výrokov žalovaného napadnutých v žalobe, ale na vecnom zhodnotení primeranosti napadnutých výrokov žalovaného. K tomu smerovala aj podstatná časť dovolania žalobcu, ktorý v dovolaní predkladal námietky voči vecnému posúdeniu výrokov žalovaného odvolacím súdom, ktoré bolo podľa žalobcu v rozpore s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu a ESLP (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP). Okrem otázky, uvedenej vyššie v bode 12. tohto odôvodnenia, však dovolateľ neformuloval žiadnu inú relevantnú právnu otázku, skôr v dovolaní vyjadruje nesúhlas s rozhodnutím súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu.

16. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

17. V posudzovanej veci dovolateľ síce odkázal na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP), avšak nevymedzil konkrétnu právnu otázku, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (prípadne ESLP) a nešpecifikoval, v čom mal tento odklon spočívať. Pokiaľ dovolateľ nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach a predpokladoch (porovnaj napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017, 2Cdo/156/2017, 1Cdo/124/2018, 7Cdo/297/2018, 1Cdo/30/2020). Dovolací súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré riešili prvoinštančný a odvolací súd. V opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priečiaci sa nielen koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha : C. H. BECK, 2016, s. 1382).

18. Dovolanie obsahuje všeobecnú polemiku s posúdením výrokov žalovaného (resp. jedného výroku žalovaného, ktorý je možné zo žaloby jasne identifikovať - vid' vyššie v bodoch 13. a 14. tohto odôvodnenia) ako hodnotiaceho úsudku, resp. ako prípustnej kritiky, avšak absentuje vymedzenie konkrétnej právnej otázky, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Už z podstaty otázky, či je ten - ktorý konkrétny výrok potrebné považovať za skutkové tvrdenie alebo za hodnotiaci úsudok, je zrejmé, že k tejto otázke nemôže existovať ustálená rozhodovacia prax, keďže je to otázka výsostne individuálna, viazaná na presnú formuláciu toho - ktorého výroku. Ustálená rozhodovacia prax existuje len k odlišeniu skutkových tvrdení od hodnotiacich úsudkov, k preukazovaniu pravdivosti pri skutkových tvrdeniach a oprávnenosti, resp. primeranosti hodnotiaceho úsudku. Týmito otázkami sa odvolací súd skutočne zaoberal a je možné konštatovať, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od ich riešenia. Dovolateľ však neuviedol, v čom konkrétne odvolací súd pri riešení týchto otázok (prípadne aj iných otázok, vo vzťahu ku ktorým existuje, resp. môže existovať ustálená rozhodovacia prax) pochybil.

19. Dovolací súd si je vedomý viacerých rozhodnutí najvyššieho súdu (sp. zn. 8Cdo/54/2018, 4Cdo/93/2022) i Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp. zn. I. ÚS 51/2020, III. ÚS 76/2021, najnovšie nález z 28. septembra 2023 sp. zn. III. ÚS 7/2023), z ktorých vyplýva, že dovolací súd nie je viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP oprel prípustnosť dovolania dovolateľ a ani odkazmi dovolateľa na rozhodnutia, ktoré považuje za súčasť rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Podľa nálezu I. ÚS 51/2020 dovolanie bude prípustné aj vtedy, ak napríklad dovolateľ prípustnosť odôvodnil odklonom od ustálenej praxe najvyššieho súdu, no najvyšší súd zistí, že v skutočnosti nejde o odklon, ale o nejednotnosť takejto praxe. Je teda povinnosťou najvyššieho súdu skúmať aj iné dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, aj keď ich dovolateľ výslovne neoznačil tým - ktorým písmenom citovaného ustanovenia (III. ÚS 7/2023).

20. Dovolací súd však konštantne vo svojich rozhodnutiach uvádza, že pre prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je podstatné, že musí ísť o takú právnu otázku, ktorá je významná nielen pre prerokovávanú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov (porov. uznesenia Najvyššieho súdu SR z 21. júna 2018 sp. zn. 6Cdo/228/2017, z 11. októbra 2018 sp. zn. 3Cdo/12/2018, z 27. mája 2020 sp. zn. 1Cdo/65/2018, z 22. júla 2020 sp. zn. 8Cdo/131/2020, z 25. marca 2021 sp. zn. 4Cdo/273/2020, z 29. marca 2021 sp. zn. 7Cdo/24/2020, z 27. apríla 2021 sp. zn. 1Obdo/17/2021, z 29. apríla 2021 sp. zn. 2Obdo/31/2020, z 29. septembra 2021 sp. zn. 9Cdo/96/2020, z 31. mája 2022 sp. zn. 9Cdo/28/2020, z 28. júla 2022 sp. zn. 4Obdo/84/2021, z 23. novembra 2022 sp. zn. 1Cdo/68/2022, z 15. decembra 2022 sp. zn. 4Cdo/263/2020, z 27. septembra 2023 sp. zn. 1Cdo/264/2021, z 25. októbra 2023 sp. zn. 1Cdo/239/2021).

21. Zákonnodarca v § 421 ods. 1 CSP nedal dovolaciemu súdu možnosť preskúmať právne posúdenie

veci odvolacím súdom en bloc, ale naviazal možnosť preskúmania právneho posúdenia veci na určitý vzťah tohto právneho posúdenia k judikatúre (ustálenej rozhodovacej praxi) samotného dovolacieho súdu. Preto pre prípustnosť dovolania nepostačuje, že ide o právnu otázku (od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu), ale je potrebné, aby išlo o takú právnu otázku, ktorá má určitý vzťah k rozhodovacej praxi dovolacieho súdu (a to aj v prípade podľa § 421 ods. 1 písm. b), keď právna otázka musí mať potenciál do budúca založiť rozhodovacia prax dovolacieho súdu, inak by v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b) slovné spojenie „v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená“ nemalo logické opodstatnenie a úplne by stratilo význam rozlišovanie prípustnosti dovolania podľa jednotlivých písmen ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, keďže vo vzťahu k akejkoľvek otázke aplikácie právnej normy na konkrétny, špecifický skutkový stav veci by bolo možné tvrdiť, že takáto otázka ešte nebola v rozhodovacej praxi riešená; písmená a) a c) by tak úplne stratili opodstatnenie).

22. Vzhľadom na neuvedenie konkrétnej právnej otázky a podstaty nesprávnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom v porovnaní s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, resp. ESLP, dovolací súd môže len všeobecne konštatovať, že odvolací súd nekonal v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou, naopak, z tejto praxe vychádzal, keď vzal do úvahy vyššiu mieru kritizovateľnosti verejných činiteľov, ktorú vztiahol aj na právnické osoby, v ktorých majú verejní činitelia účasť, vyššiu ochranu hodnotiacich úsudkov než skutkových tvrdení, pokiaľ ide o logicky možnú interpretáciu niektorých udalostí vo veciach verejného záujmu, akým nesporne je aj hospodárenie štátneho podniku, či mieru expresivity vyjadrení žalovaného. Posúdenie konkrétneho hodnotiaceho úsudku, resp. miery primeranosti kritiky v konkrétnom prípade je však natoľko individuálne, závislé od konkrétnych skutkových okolností tej - ktorej veci, že tu nemožno hovoriť o ustálenej rozhodovacej praxi, a teda ani o odklone od nej.

23. Je potrebné znova zdôrazniť, že odvolací súd sa zaoberal jednotlivými okolnosťami nevyhnutnými pre posúdenie otázky primeranosti konkrétnych žalobcom označených vyjadrení žalovaného v konkrétnej situácii, pričom vykonal aj dokazovanie k skutkovým východiskám, z ktorých hodnotiaci úsudok žalovaného vychádzal (vrátane výsluchu svedkov, či žalovaným predloženého porovnania miery preplácania faktúr žalobcovi a štátnym lesom). To, že ich nevyhodnotil podľa predstáv žalobcu, nepredstavuje odklon od ustálenej rozhodovacej praxe. Individuálne právne posúdenie tejto veci (primeranosti kritiky) odvolacím súdom však bolo riadne odôvodnené a bolo založené na hodnotení skutkových okolností zistených riadne vykonaným dokazovaním, ktoré dovolateľ nespochybnil (nepodal dovolanie z dôvodov podľa § 431 v spojení s § 420 CSP).

24. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ neformuloval žiadnu relevantnú dovolacia otázku podľa § 421 ods. 1 CSP. Ak aj žalobca v dovolaní zmienil viacero rozhodnutí, od ktorých sa podľa neho právne posúdenie veci odvolacím súdom odklonilo, nešpecifikoval, v čom spočíval tento odklon, resp. považoval za odklon právne posúdenie založené na špecifickom skutkovom stave zistenom v tejto konkrétnej veci, ktorý nie je možné zovšeobecniť, a teda nemožno hovoriť o ustálenej rozhodovacej praxi. Preto dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

25. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.